

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 5Co/58/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8322202108
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 05. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Roman Lajoš
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2025:8322202108.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Romana Lajoša a členov senátu JUDr. Gabriely Világiovej a JUDr. Andreja Radomského v spore žalobkyne: A. B., nar. XX. XX. XXXX, bytom C. XXX, XXX XX C., proti žalovaným: 1/ EOS KSI Slovensko, s.r.o., so sídlom Prievozská 2, 821 09 Bratislava -mestská časť Ružinov, IČO: 35 724 803, právne zastúpená: D. E., F., so sídlom G. X, XXX XX H. - I. J. D., IČO: XX XXX XXX, 2/ Československá obchodná banka, a. s., so sídlom Žižkova 11, 811 02 Bratislava, IČO: 36 854 140, 3/ AUKČNÁ SPOLOČNOSŤ s.r.o., Kopčianska 10, 851 01 Bratislava, IČO: 46 141 341, právne zastúpená: ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA - I. G., F., K. XX, XXX XX H. - I. J. G., IČO: XX XXX XXX, o určenie, že nehnuteľnosti nie sú zaťažené záložným právom s prísl., o odvolaní žalobkyne voči rozsudku Okresného súdu Humenné č. k. 6C/96/2022 - 137 z 01. 02. 2024, v spojení s opravným uznesením Okresného súdu Humenné č. k. 6C/96/2022-185 z 30. 09. 2024, takto

rozhodol:

- Potvrďuje rozsudok v spojení s opravným uznesením vo výroku I..
- Zrušuje rozsudok v spojení s opravným uznesením v súvisiacom výroku o trovách konania a v rozsahu zrušenia vracia vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Žalobkyňa sa podanou žalobou domáhala určenia, že nehnuteľnosti označené v petite žaloby [konkrétne stavba - dom súp. č. XXX, na pozemku C KN č. XXX/X, vedený na LV č. XXXX, kat. úz. C., obec C., okres L., pozemok C KN parc. č. XXX/X -zastavaná plocha a nádvorie o výmere 617 m², pozemok C KN parc. č. XXX/X - záhrada o výmere 163 m² a pozemok C KN parc. č. XXX/X - orná pôda o výmere 862 m² vedené na LV č. XXX, kat. úz. C., obec C., okres Humenné (ďalej len „označené nehnuteľnosti“)] nie sú zaťažené záložným právom v prospech žalovanej 1/, zriadeného pod reg. č. 183012/Zal/1 z 02. 02. 2011 resp. v prospech žalovanej 2/, ako právnej predchodkyne žalovanej 1/. Zároveň žiadala nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým by bolo zakázané vykonať dražbu sporných nehnuteľností, o návrhu ktorom bolo súdom prvej inštancie rozhodnuté uznesením č. k. 6C/96/2022 - 25 zo 07. 07. 2022, ktoré nadobudlo právoplatnosť 30. 07. 2022 tak, že tento návrh bol zamietnutý a žalovaným 1/ až 3/ vo vzťahu k žalobkyňi nepriznané právo na náhradu trov konania.

2. Okresný súd Humenné (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom v spojení s opravným uznesením rozhodol tak, že cit.:

„I. Žalobu zamietá.

II. Priznáva žalovaným v 1., 2. a 3. rade vo vzťahu k žalobkyni právo na náhradu trov konania v celom rozsahu s tým, že o výške trov bude rozhodnuté samostatným uznesením, ktoré vydá po právoplatnosti tohto rozsudku vyšší súdny úradník.“

3. Rozhodnutie právne odôvodnil podľa ust. § 151a, § 151b ods. 1, § 151md písm. i/ zákona č. 40/1964 Z. z. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „OZ“), § 137, § 217 ods. 1, § 255 ods. 1, § 262 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“).

4. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že žalobkyňa sa domáhala určenia, že na v petite žaloby označených nehnuteľnostiach neviazne záložné právo, t.j. z hľadiska typu žaloby určenia, či tu právo je alebo nie je. Vzhľadom na to sa primárne zaoberal existenciou naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení. V tejto otázke poukázal na to, že daný typ rozsudku má deklaratórny účinok, a má sa ním určovať stav v prítomnom čase, nakoľko nie je prípustné určovať práva v minulosti, pokiaľ už tieto zanikli. Nadväzne konštatoval, že ak k porušeniu práva už došlo, vhodným prostriedkom ochrany je iba žaloba na plnenie. Oboznámením sa s notárskou zápisnicou č. B. XXX/XXXX, B. XXXXX/XXXX, B. XXXXX/XXXX z 27. 06. 2022 mal súd prvej inštancie za preukázané, že v uvedený deň došlo k vykonaniu dražby nehnuteľností, ktoré sú predmetom sporu a že ich vydražiteľom sa stala spoločnosť M. F. N. E., F. Z aktuálneho LV č. XXX vedeného pre kat. úz. C. zistil výmaz záložného práva vo vzťahu k označeným nehnuteľnostiam v katastri nehnuteľností oproti stavu pred vykonaním dražby, vrátane poznámky o dražbe dražobníka (žalovaného 3/), a tiež že ani jeden zo žalovaných nie je na tomto liste vlastníctva zapísaný, či už ako vlastník tam uvedených nehnuteľností alebo ako záložný veriteľ, dražobník, prípadne správca. Konštatoval, že žalobkyňa podala žalobu v deň konania dražby sporných nehnuteľností opisujúc k nej skutkový stav pred konaním samotnej dražby, pričom ako strany sporu označila žalovanú 1/, ktorá bola zapísaná na tomto LV pred konaním dražby ako záložný veriteľ, žalovanú 2/ ako právnu predchodkyňu žalovanej 1/, a žalovanú 3/ ako spoločnosť, ktorú mala dražbu vykonať ako dražiteľ a bola označená na príslušnom liste vlastníctva v poznámke o dražbe. Nadväzne konštatoval, že následkom vykonania dražby došlo k zásadným zmenám na príslušnom liste vlastníctva, na podklade ktorých je na ňom uvedený už len súčasný vlastník nehnuteľností, a to spoločnosť M. F. N. E., F., Bratislava, ktorá však nie je sporovou stranou. Naopak žalovaní 1/ až 3/, označení v žalobe, nemajú podľa aktuálneho výpisu LV žiadne vecné práva k nehnuteľnostiam zapísaným na LV č. XXX, kat. úz. C.. V tejto súvislosti poukázal na ust. § 217 ods. 1 CSP, z ktorého vyplýva, že pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia, z dôvodu ktorého nemohol prihliadnuť na skutočnosti uvedené v žalobe, lebo tieto nezohľadňovali stav po vykonaní dražby. Keďže žalobkyňa žalobu vymedzila negatívne tak, že žiadala určiť, že na sporných nehnuteľnostiach neviazne záložné právo, pričom rovnaká skutočnosť vyplýva aj z aktuálneho listu vlastníctva, t. z. že označené nehnuteľnosti nie sú zaťažené záložným právom, prvoinštančný súd ustálil, že žalobkyňa na takomto určení už nemôže mať žiaden naliehavý právny záujem, lebo predmetným určením by sa dosiahol stav, ktorý už v súčasnej dobe vyplýva zo zápisu na príslušnom liste vlastníctva v katastri nehnuteľností. Ak by súd podanej žalobe vyhovel, právne postavenie žalobkyne by sa určením, že na uvedených nehnuteľnostiach neviazne záložné právo žiadnym spôsobom nezmenilo a predmetný rozsudok by nevytvoril nový právny stav, ktorý by riešil tvrdenú spornosť práva. Keďže žalobkyňa neosvedčila naliehavý právny záujem na určení, že nehnuteľnosti nie sú zaťažené záložným právom, prvoinštančný súd sa nezaoberal otázkou vznesenej námietky premlčania. Výrok o trovách konania odôvodnil tak, že úspešným žalovaným 1/ až 3/ vo vzťahu k žalobkyni priznal právo na náhradu trov konania v celom rozsahu s tým, že o výške trov bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

5. Opravným uznesením č. k. 6C/96/2022 – 185 z 30. 09. 2024 súd prvej inštancie opravil zrejme nesprávnosti označení sporových strán v úvodnej časti napadnutého rozsudku.

6. Proti tomuto rozsudku podala v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobkyňa. Namietala, že v čase podania žaloby bolo na predmetnom liste vlastníctva zapísané záložné právo v prospech žalovanej 2/, a že žalovaná 3/ mala v čase pred začatím dražby vedomosť o podanej žalobe, napriek tomu sa pristúpila k dražbe označených nehnuteľností. Mala za to, že až do príklepu udeleného na dobrovoľnej dražbe sa mohla domáhať vyslovenia toho, že nehnuteľnosti nie sú zaťažené záložným právom, pretože listom vlastníctva preukázala, že v čase podania žaloby takéto záložné právo bolo zapísané. Naliehavý právny záujem na podanej žalobe odvodzuje od toho, aby nebola vykonaná dobrovoľná dražba, nakoľko má za to, že nie je v súlade s právnymi predpismi vzťahujúcimi sa na výkon dobrovoľnej dražby. Odvolaním sa

tak domáhala zmeny napadnutého rozsudku v súlade so svojim žalobným návrhom. Súčasne žiadala, aby nárok na náhradu trov konania nebol priznaný žiadnej zo sporových strán.

7. K odvolaniu žalobkyne sa vyjadrila žalovaná 3/. Podané odvolanie označila za nedôvodné a nespôsobilé privodiť zmenu napadnutého rozsudku, keďže na podanie predmetnej žaloby neboli splnené podmienky, a to existencia naliehavého právneho záujmu. Keďže napadnutým rozsudok považuje za vecne správny, navrhla ho potvrdiť a priznať jej náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

8. K odvolaniu žalobkyne sa vyjadrila aj žalovaná 1/. Podané odvolanie považuje za nedôvodné, napadnutý rozsudok za vecne správny, spravodlivý a v súlade s právnym a skutkovým stavom. Namietala nesplnenie náležitostí podaného odvolania, keď toto neobsahuje označený odvolací dôvod a z jeho obsahu nie je zrejmé, v čom spočíva nesprávnosť napadnutého rozhodnutia a dôvod, pre ktorý má dôjsť k preskúmaniu napadnutého rozsudku odvolacím súdom. Odvolanie žalobkyne navrhla odmietnuť z dôvodu nesplnenia náležitosti v zmysle ust. § 363 CSP, prípadne ho ako vecne správny potvrdiť a žalovanej 1/ priznať nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

9. Ďalšie prostriedky procesného útoku, resp. procesnej obrany sporové strany v odvolacom konaní neprodukovali.

10. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací, v rámci kompetencií vyplývajúcich z ust. § 34 CSP, po zistení, že odvolanie žalobkyne bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP) a oprávnenou osobou (§ 359 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie, ako aj konanie jeho vydaniu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 378 a nasl. CSP bez toho, aby nariadil odvolacie pojednávanie podľa ust. § 385 CSP (a contrario) a na tomto pojednávaní zopakoval, či doplnil dokazovanie vykonané prvoinštančným súdom. Právnym dôsledkom takéhoto postupu odvolacieho súdu je jeho viazanosť skutkovým stavom zisteným súdom prvej inštancie (§ 382, § 385 CSP). Pri preskúmaní napadnutého rozsudku bol odvolací súd viazaný dôvodmi podaného odvolania do tej miery, že napadnutý rozsudok nebol oprávnený preskúmať z iných dôvodov, než tých, ktoré boli v podaných odvolaniach výslovne uvedené. Výnimkou by mohli byť len vady konania týkajúce sa procesných podmienok, aj keď v odvolacích dôvodoch neboli uplatnené (§ 380 ods. 1, 2 CSP). Pretože rozsudok vo veci samej musí byť verejne vyhlásený, odvolací súd v zákonom stanovenej lehote uverejnil miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu a webovej stránke Krajského súdu v Prešove (§ 378 ods. 2, § 219 ods. 1, 3 CSP).

11. V odvolacom konaní z dispozičnej zásady vyplýva, že odvolací súd vec prejedná v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáha prieskumu. Určením rozsahu napadnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen vymedzuje to, ohľadne akých výrokov nastal pri rozhodnutí súdu prvej inštancie suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený a povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať.

12. Odvolací súd posúdil relevantnosť odvolacieho dôvodu, ktorý vyvodil z obsahu podaného odvolania (§ 365 ods. 1 písm. h/ CSP), ako aj či súd prvej inštancie svoje rozhodnutie riadne odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (rozhodnutie ÚS SR sp.zn. II. ÚS 78/05).

13. K odvolaciemu dôvodu podľa ust. § 365 ods. 1 písm. h/ CSP, t. j. nesprávnemu právnemu posúdeniu veci súdom prvej inštancie odvolací súd uvádza, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Je to činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej norme, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Riešenie právnej otázky (quaestio iuris) prebieha v procese právneho posudzovania veci, pri ktorom súd uvažuje o určitej právnej norme, zamýšľa sa nad možnosťou (potrebou) jej aplikácie, skúma jej obsah, zmysel a účel, normu interpretuje a na podklade svojich skutkových zistení prijíma právne závery o existencii alebo neexistencii dôvodu pre aplikovanie predmetnej právnej normy na posudzovaný prípad (pozri napr. uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 9Cdo/23/2021 z 29. 09. 2021). Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O omyl ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak

zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery (pozri napr. Najvyšší súd SR, sp. zn. 7Cdo/7/2010).

14. Súd prvej inštancie vo veci zistil skutkový stav v dostatočnom rozsahu (por. body 14 až 17 odôvodnenia napadnutého rozsudku – poznámka odvolacieho súdu), pričom zo zistených skutočností prijal správne právne závery. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil odôvodnenie rozhodnutia súdom prvej inštancie, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje a s ktorým sa stotožňuje (§ 387 ods. 2 CSP). Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku a vo vzťahu k odvolacím námietkam žalobkyne súčasne odvolací súd uvádza nasledovné.

15. V súdenom prípade sa žalobkyňa podanou žalobou domáhala určenia, že označené nehnuteľnosti nie sú zaťažené záložným právom, pričom spolu so žalobou podala aj návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým by súd zakázal vykonanie dražby označených nehnuteľností. O návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia rozhodol súd prvej inštancie uznesením č. k. 6C/96/2022-25 z 07. 07. 2022 tak, že jeho vydanie zamietol s poukazom na jeho neúčelnosť, vzhľadom na skutočnosť, že medzičasom dňa 27. 06. 2022 o 16:45 hod., v Prešove došlo k realizácii dražby, na ktorej boli sporné nehnuteľnosti predané vydražiteľovi – spoločnosti M. F. N. E., F., H., čo súdu prvej inštancie vyplynulo z notárskej zápisnice sp. zn. B. XXX/XXXX, B. XXXXX/XXXX.

16. Vo vzťahu k napadnutému rozsudku odvolací súd súhlasí s postupom súdu prvej inštancie, ktorý sa vo veci primárne zaoberal procesnou prípustnosťou podanej určovacej žaloby, a konštatuje správnosť jeho posúdenia. V danom prípade ide o žalobu o určenie či tu právo je alebo nie je v zmysle ust. § 137 písm. c/ CSP, podmienkou prejednanja ktorej je existencia naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, ktorý nie je potrebné preukazovať len v prípade, ak tento vyplýva z osobitného predpisu.

17. Odvolací súd zdôrazňuje, že všeobecným predpokladom vyhovenia uvedenému typu určovacej žaloby je právny záujem žalobcu na požadovanom určení, teda záujem na tom, aby bol vyhovujúci rozsudok preňho po právnej stránke významný, čiže užitočný (inými slovami, aby mal pre neho zmysel). Pri určovacích žalobách samotná dôvodnosť skutkových a právnych tvrdení žalobcu ešte neznamená, že prípadný vyhovujúci určovací rozsudok bude mať pre neho právny význam, teda či bude sporové súdne konanie užitočné alebo naopak, či bude zbytočné. Súdne konanie môžeme chápať aj ako určitú službu poskytovanú štátom žalobcovi za účelom ochrany jeho práv, preto je dôvodné zisťovať, či má pre žalobcu zmysel. Žalobca (v zásade) nemá naliehavý právny záujem na určení, či tu právo je alebo nie je, ak už k porušeniu práva došlo. Doktrína preventívneho charakteru určovacej žaloby naopak vychádza z predpokladu, že k porušeniu práva žalobcu (zatiaľ) nedošlo, avšak jeho právo je neisté alebo ohrozené, pričom stav tejto neistoty alebo ohrozenia možno (preventívne) odstrániť práve rozhodnutím súdu o existencii (neexistencii) predmetného práva. Prívlastok naliehavý chápeme tak, že právny záujem má dostatočnú intenzitu. Naliehavosť sa prejaví v tom, že určovací rozsudok bude pre žalobcu podstatným spôsobom užitočný. Naopak, naliehavosť nie je daná, ak má žalobca k dispozícii iný spôsob ochrany tvrdeného práva.

18. Z obsahu preskúmaného spisu je zrejmé, že v čase podania žaloby, t. j. k 27. 06. 2022 o 12:43 hod., boli označené nehnuteľnosti evidované na LV č. XXXX A. J. XXX vo vlastníctve žalobkyne s poznámkou o začatí výkonu záložného práva č. O./XX v prospech žalovanej 1/, ako aj s poznámkou vzťahujúcou sa k oznámeniu o dražbe č. XXX/XXXX dražobníka Aukčná spoločnosť, s. r. o., a navrhovateľovi dražby – žalovanej 1/, a v časti C evidovaná ťarcha – Zriadenie záložného práva k nehnuteľnostiam reg. č. XXXXXX/XXX/X z 02. 02. 2011 v prospech žalovanej 1/. Naopak v čase vyhlásenia rozsudku súdom prvej inštancie bol na LV č. XXX, vedenom Okresným úradom L., pre kat. úz. C., ako vlastníak označených nehnuteľností evidovaná už spoločnosť M. F. N. E., F., G. X, H., 851 02, IČO: XX XXX XXX, pri ktorom je ako titul nadobudnutia vlastníctva uvedené osvedčenie o vykonaní a priebehu dobrovoľnej dražby N XXX/XX, B. XXXXX/XX, B. XXXXX/XX z 27. 06. 2022, P/XX - XX/XX, pričom vo vzťahu k označeným nehnuteľnostiam došlo k výmazu všetkých predtým zapísaných ťarch.

19. V kontexte vyššie opísaných skutočností považuje odvolací súd právny záver súdu prvej inštancie o nedostatku naliehavého právneho záujmu v čase vydania meritórneho rozhodnutia za vecne správny. Jedným z pravidiel civilného súdneho konania totiž je, že pre rozsudok je vždy rozhodujúci stav v čase

jeho vyhlásenia, čo je normatívne vyjadrené v ust. § 217 ods. 1 prvá veta CSP. To samozrejme neznemá, že súd bez ďalšieho ignoruje minulé udalosti, deje a stavy (napr. skutočnosť, že v minulosti bola uzavretá zmluva, spôsobená škoda alebo trval protiprávny stav), ale tieto skutočnosti zoberie do úvahy (zohľadní ich) jedine za predpokladu, že sú relevantné v čase vyhlásenia rozsudku (t. j. v čase vyhlásenia rozsudku stále trvajú ich dôsledky alebo sú pre rozhodovanú vec relevantné priame alebo nepriame následky). Uvedené tiež znamená, že prípadné zmeny stavu, ktoré nastanú v budúcnosti nemôžu spätne meniť pohľad na správnosť rozsudku v čase jeho vydania.

20. V okolnostiach prípadu je nepochybné, že k 01. 02. 2024, kedy bol vydaný napadnutý rozsudok, vo vzťahu k označeným nehnuteľnostiam nebolo na predmetných listoch vlastníctva zapísané v prospech žiadnej osoby žiadne záložné právo a ani žalobkyňa už nebola vedená ako vlastníčka, respektíve spoluvlastníčka týchto nehnuteľností. Na predmetnom liste je uvedená iba pod č. XXX/XX poznámka o podaní žaloby o neplatnosť dražby a o návrhu na vydanie neodkladného opatrenia, konanie o ktorých je vedené pred súdom prvej inštancie pod sp. zn. 7C/65/2022. Nakoľko na určení práv existujúcich v minulosti, ktoré už zanikli absentuje naliehavý právny záujem, žalobe žalobkyne nebolo možné vyhovieť, t. j. určiť, že na ňou označených nehnuteľnostiach, ktorých toho času už nie je vlastníčkou, neviazne záložné právo, ktoré v žalobe konkretizovala.

21. Správnosť napadnutého rozsudku, ktorým bola žaloba zamietnutá tiež vyplýva z ust. § 151md ods. 1 písm. i/ OZ, v zmysle ktorého záložné právo zaniká, ak sa vykonalo, a to bez ohľadu na rozsah uspokojenia veriteľa. Vykonaným dokazovaním bolo jednoznačne preukázané, že záložné právo zriadené na nehnuteľnostiach, ktoré boli v čase podania žaloby vo vlastníctve žalobkyne, bolo vykonané dňa 27. 06. 2022, a to konkrétne formou dobrovoľnej dražby a k tomuto dňu aj zaniklo. Túto skutočnosť potvrdzuje aj obsah aktuálneho LV č. XXX vedeného pre kat. úz. C., z ktorého vyplýva výmaz záložného práva z katastra nehnuteľností.

22. S ohľadom na skutočnosť, že žalobkyňa iniciovala súdne konanie o neplatnosť dobrovoľnej dražby, vedené na Okresnom súde Humenné pod sp. zn. 7C/65/2022, o ktorom nie je doposiaľ právoplatne rozhodnuté, odvolací súd na okraj poznamenáva, že v prípade vyhovenia žalobnému nároku o neplatnosť dobrovoľnej dražby a opätovnému zápisu záložného práva k označeným nehnuteľnostiam, napadnuté rozhodnutie nevytvára prekážku rozhodnutej veci pre podanie prípadnej novej žaloby o určenie, že nehnuteľnosti nie sú zaťažené záložným právom. Totiž rozsudok, ktorým bola určovacia žaloba zamietnutá len pre nedostatok naliehavého právneho záujmu, nie je prekážkou rei iudicatae pre ďalšiu takúto určovaciu žalobu (uznesenie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 2Cdo/105/2003 z 27. 11. 2003, publikované pod R 15/2005).

23. Prekážka rozsúdenej veci (res iudicata) nastáva vtedy, ak sa má v novom konaní prejednať tá istá vec. O tú istú vec ide vtedy, keď v novom konaní ide o ten istý nárok alebo stav, o ktorom už bolo právoplatne rozhodnuté, a ak sa týka rovnakého predmetu konania a tých istých osôb. Pritom nie je významné, či rovnaké osoby majú v novom konaní rovnaké alebo rozdielne procesné postavenie (či ten, kto bol v skoršom konaní žalobcom, je žalobcom aj v novom konaní alebo má postavenie žalovaného a naopak). Ten istý predmet konania je daný, ak ten istý nárok alebo stav vymedzený žalobným petitom vyplýva z rovnakých skutkových tvrdení, z ktorých bol uplatnený (t. j. vyplýva z rovnakého skutku); (uznesenie NS SR, zo dňa 13. 10. 2009, sp. zn. 5Cdo/120/2009). Za tú istú vec treba v novom konaní považovať ten istý nárok, o ktorom sa už prv právoplatne rozhodlo, ak sa opiera o ten istý právny dôvod vyplývajúci z totožného skutkového stavu. O prekážku rozsúdenej veci nejde, ak chýba čo i len jeden z uvedených znakov (uznesenie NS SR z 20. 10. 2011, sp. zn. 5Cdo/280/2010).

24. K argumentácii žalovanej 1/, že odvolanie žalobkyne nespĺňa náležitosti v zmysle ust. § 363 CSP, a preto by malo byť odmietnuté, odvolací súd poukazuje na to, že z obsahu odvolania žalobkyne jasne vyplýva prieskum akého rozhodnutia sa domáha (rozsudok Okresného súdu Humenné sp. zn. 6C/96/2022 zo dňa 01. 02. 2024), ako aj v akom rozsahu rozsudok napáda (t. j. že odvolanie podáva proti obom výrokom). Rovnako je zrejme akým odvolacím dôvodom odvodnila podané odvolanie, keďže nesprávnosť napadnutého rozhodnutia videla v chybnom posúdení, či osvedčila naliehavý právny záujem na určení, že nehnuteľnosti nie sú zaťažené záložným právom. Mala za to, že až do príklepu udeleného na dobrovoľnej dražbe sa môže domáhať vyslovenia toho, že nehnuteľnosti nie sú zaťažené záložným právom, pretože sa preukázala listom vlastníctva, ktoré preukazovalo, že v čase podania žaloby bolo takéto záložné právo na predmetnom liste vlastníctva zapísané. Pokiaľ ide o odvolací návrh,

žalobkyňa v podanom odvolaní jasne uviedla, že sa domáha zmeny napadnutého rozsudku tak, aby odvolací súd rozhodol, že nehnuteľnosti nie sú zaťažené záložným právom a žiada, aby súd nepriznal nárok na náhradu trov konania žiadnej zo sporových strán.

25. Aj keď civilné sporové konanie je v zásade ovládané princípom neformálnosti (článok 11 CSP), Civilný sporový poriadok určuje záväzne formu podania (§ 125 CSP), ako aj všeobecné obsahové náležitosti každého podania (§ 127 CSP) a prípadné osobitné obsahové náležitosti konkrétneho podania. V naznačených súvislostiach odvolací súd prízvukuje, že pri kolízii formalistického výkladu zákonného ustanovenia a účelu samotného ustanovenia, je potrebné predovšetkým zachovať v čo najširšom možnom rozsahu hodnotu, na ktorej príslušný účel spočíva a ktorého je výrazom. Pod pojmom účel v práve možno rozumieť normotvorcom požadovaný stav vecí, ktorého dosiahnutie je sledované prostredníctvom právnej normy postulovaného ľudského správania (Holländer, P. Filozofie práva. Vydavateľství a nakladatelství Aleš Čenek, s.r.o., Plzeň, 2006, s. 82). Potrebu prioritizácie účelu právnej normy ako výkladového pravidla vo svojej rozhodovacej praxi opakovane preferuje aj ÚS SR, napr. v rozhodnutí sp. zn. II. ÚS 50/2019, v ktorom ÚS SR zdôraznil, že prvoradou úlohou všeobecných súdov a zmyslom civilného konania je nachádzanie (hľadanie) hmotného práva a spravodlivé riešenie sporov medzi účastníkmi. S touto požiadavkou sa žalobca obracia na súd s návrhom na začatie konania (žalobou), a to isté od súdu očakáva aj strana žalovaná. Opakom hľadania spravodlivosti býva prepiaty formalizmus, keď súd vyloží a použije právne predpisy, avšak v rozpore s ich zmyslom a účelom.

26. Odvolací súd súčasne poukazuje na rozhodnutie ÚS SR sp. zn. II. ÚS 135/04, v ktorom ustálil, že prílišný formalizmus pri posudzovaní úkonov účastníkov občianskeho súdneho konania a nadmerný tlak na dopĺňanie takýchto náležitostí do procesných úkonov účastníkov, ktoré nemajú základný význam pre ochranu zákonnosti, nie sú v súlade s ústavnými princípmi spravodlivého procesu. Výkladom žalovaného by tak podľa odvolacieho súdu dochádzalo k prepätému formalizmu, ktorý sa rovná sofistikovanému odmietnutiu spravodlivosti. Je vždy na súde, aby zväzil intenzitu porušenia zákona v konkrétnom prípade. Stabilitu práva a právnu istotu jednotlivca (princíp legitímnych očakávaní a v konečnom dôsledku aj mieru dôvery osôb v právo či inštitúcie právneho štátu ovplyvňujúce najmä to, ako súd pristupuje k výkladu právnych noriem, pričom pri výklade noriem jednoduchého práva musí prevážiť princíp materiálneho právneho štátu nad prepätým formalizmom. (por. rozhodnutie ESLP vo veciach Markt Intern Verlag GmbH a Klaus Beermann proti Nemecku z 20. 11. 1989 a Kruslin proti Francúzsku z 24. 04. 1990 – poznámka odvolacieho súdu). V súdenom prípade preto odvolací súd považoval za nutné odvolanie žalobkyne vecne prejednať a o ňom rozhodnúť.

27. Vychádzajúc zo všetkých uvedených dôvodov odvolací súd postupom podľa ust. § 387 ods. 1 a 2 CSP rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s opravným uznesením vo výroku I. potvrdil.

28. Pokiaľ však ide o rozhodnutie o trovách konania (výrok II. napadnutého rozsudku) mal odvolací súd z obsahu spisu preukázané, že pri rozhodovaní o tomto nároku sa súd prvej inštancie, hoc je to jeho zákonnou povinnosťou, dôsledne nezaoberal aplikáciou ust. § 257 CSP, teda náležite neskúmal, či v súdenom prípade existujú dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré by subjektom účastným na úspešnej sporovej strane nemala byť priznaná náhrada trov konania. Odvolací súd prízvukuje, že pre prípad použitia ust. § 257 CSP je súd povinný „vytvoriť procesný priestor“ umožňujúci stranám sporu vyjadriť svoje stanovisko k prípadnému použitiu tohto ustanovenia [pozri k tomu rozsudok ESLP Čepek proti Českej republike (sťažnosť č. 9815/10), ako aj Nálezy ÚS ČR sp. zn. PL. ÚS 46/13 a sp. zn. I. ÚS 1593/15]. Strana má teda právo byť explicitne vyzvaná, aby včas k prípadnej aplikácii ust. § 257 CSP vyjadrila svoje stanovisko.

29. Podľa názoru odvolacieho súdu súd prvej inštancie v súdenom prípade takto nepostupoval, pričom je zjavné, že vôbec nevyhodnotil okolnosť, či pri podaní žaloby žalobkyňa mala na požadovanom určení naliehavý právny záujem, a či až jeho následná strata, a prípadne aj ostatné okolnosti prípadu, osobitne na strane žalobkyne, ako je hrozba straty obydlia, či skutočnosť, že žalobkyňa je osobou vyššieho veku, neodôvodňujú iné rozhodnutie súdu prvej inštancie ohľadne nároku na náhradu trov konania subjektov zúčastnených v konaní.

30. Vzhľadom na vyššie uvedené preto odvolací súd v zmysle ust. § 389 ods. 1 písm. c/ CSP rozsudok vo výroku II. o trovách konania zrušil a v rozsahu zrušenia vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie v zmysle ust. § 391 CSP.

31. Úlohou súdu prvej inštancie po vrátení veci bude opätovne rozhodnúť o trovách konania tak, že pri tom dôsledne posúdi, či v predmetnom prípade existujú dôvody hodné osobitného zreteľa, a ak áno, tieto riadne identifikuje a vyhodnotí tak, aby aj v tejto časti rozhodnutie súdu napĺňalo atribúty spravodlivosti. Súčasne súd prvej inštancie svoje závery odôvodní v súlade s ust. § 220 ods. 2, 3 CSP tak, aby bolo jeho rozhodnutie presvedčivé a v novom rozhodnutí rozhodne aj o náhrade trov tohto odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

32. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie **n i e j e p r í p u s t n é**.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).